

NATUR OG MILJØ BULLETIN NORGES NATURVERNFORBUND

Regjeringens fredningstid er over

SIDE 2 (leder)

Landsmøte i Natur og Ungdom

SIDE 2 og 3

Utslipp truer dyreliv i Ytre Oslofjord

SIDE 4

Norsk laks sprer sykdom i Chile?

SIDE 5

Tysk jagerfly på skinner

SIDE 6

Regjeringen trapper ned innsatsen:

Prioriterer ikke landbrukets utslipp

Det er dyp og utbredt frustrasjon i SFT over Syse-regjeringens holdninger til landbruksforurensning. Nordsjøavtalen krever en halvering av utslippene, noe som er umulig uten at produksjonsmønsteret legges om. Det vil ikke Landbruksdepartementet ha noe av. Derfor trenerer departementet nå arbeidet med oppfølging av avtalen.

Av JON BJARTNES

Aage Stenrød er prosjektleder for Landbruksdepartementets arbeid med forurensningssaker. Han tar ikke Nordsjøavtalen på alvor.

– Vi får håpe vi blir flinkere i åra framover, sier han til N&M Bulletin.

– Men Nordsjøavtalen innebærer klare forpliktelser?

– Jaja, men alt er relativt. Vi må også se hvor mye de andre landene gjør. Vi får gjøre så godt vi kan, og motivere folk til det, sier Stenrød.

B-regjeringen

Kilder i SFT sier til N&M Bulletin at holdningen til landbruksforurensninger er betraktelig forverret etter regjeringsskiftet. Deres inntrykk er at Landbruksdepartementets holdninger nå er mer som i gamle dager, etter at det var langsom bevegelse i riktig retning under Ap-regjeringen.

Avrenning

Alle er enige om at utette gjødselkjellere og siloer skal tettes. Dette er tekniske tiltak som bare krever investeringer. Lekkasjer fra siloer og gjødselkjellere utgjør maksimalt ti prosent av jordbrukets forurensninger med gjødselstoffer.

Striden dreier seg om hva man skal gjøre med resten av utslippene. De kommer fra selve åkrene – i form av gjødslavrenning og jorderosjon. For å gjøre noe med disse utslippene, må bøndene legge om måten de dyrker jorda på.

– Motivere

Mens SFT mener man må pålegge bøndene å dyrke på mer miljøvennlige måter, vil Landbruksdepartementet nøye seg med å motivere dem.

– Vi kommer langt med informasjon, sier Aage Stenrød i Landbruksdepartementet. Han mener bøndene må få tid til å prøve seg fram på egen hånd,

og trekker SFTs kompetanse i disse sakene i tvil:

– Bøndene gjør klokt i å være tilbakeholdne overfor alle mulige påfunn, sier han.

Trenerer

Det er nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra Landbruksdepartementet, Miljøverndepartementet og SFT som skal arbeide med oppfølging av Nordsjøavtalen. Gruppen skulle opprinnelig legge fram sitt sluttprodukt 15. januar. Tidsskjemaet sprekker så det suser. Det skyldes at Landbruksdepartementet trenerer arbeidet i gruppen, sier SFT-kilder til N&M Bulletin. Aage Stenrød i Landbruksdepartementet forsterker inntrykket:

– Deadline, he-he, det hjelper ikke å sette en deadline som vi ikke klarer å holde, sier han.

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo 5
Bankgiro: 1720.05.00717
Postgiro: 5 09 46 02

Ansv. red.: Gunnar Bolstad
Redaktør: Jon Bjartnes
Telefon: (02) 71 55 20
Telefax: (02) 71 56 40
Prod.: GPG Sats & Trykk as

Fredningstiden er over

Den borgerlige regjeringen nærmer seg nå sitt 100-dagers jubileum. Den nye regjeringen red lenge på en bølge av velvilje og forhåpninger fra miljøbevegelsens side. Det er nå på tide å slå fast at forhåpningene er brutt, at de borgerlige gjør en dårligere jobb enn Arbeiderpartiet og at fredningstiden er slutt.

Et av de ferskeste eksemplene på miljøpolitisk kokkelimonke er regjeringens allehånde krumspring omkring bensinprisene. Mens de av regjeringens medlemmer som er programmert til å tenke på miljøet gir signaler om at bensinprisene må opp for å få CO₂-utslippene ned, jubler den politiske ledelsen i administrasjonsdepartementet over utsiktene til å få bensinprisene ned.

– Et viktig bidrag til et moderat lønnsoppgjør, heter det om konkurransefrihet på bensinmarkedet.

Ingen av de øvrige regjeringsmedlemmene har gått i møte med utspillet fra administrasjonsminister Kristin Clemet. Kanskje ikke så overraskende, når man ser hvilke politiske akrobatkunster den tidligere miljøbevisste KrFU-leder Svein Konstali oppviser for tiden: – Det er ikke noe miljø- og samferdselspolitisk mål å få folk over til kollektivtransporten. Med unntak av toget er ikke kollektivtransporten spesielt miljøvennlig, uttalte samferdselsministerens personlige sekretær til Dagens Næringsliv 6. januar.

Og Bondelagets representant i regjeringen, landbruksminister Anne Vik, bremser så godt hun kan. Kilder i SFT hevder overfor N&M Bulletin at arbeidet med å stanse arealavrenningen omtrent har stoppet opp.

Så skulle man kanskje tro at miljøvernminister Kristin Hille Valla sto opp for en skikkelig miljøinnsats? Dessverre. Hittil har ministerens standard svar vært «ingen kommentar», hver gang hun har fått nærgående spørsmål. Dette gjelder blant annet kollega Clemets utspill om bensinprisene. Til overmål har Hille Valla offentlig uttalt at hun ikke har lest SFTs langtidsplan. Stikk den! Mot slikt blekner det naturligvis at hun heller ikke vil møte miljøbevegelsen for å drøfte den nye verneplanen for barskog.

Naturvernforbundets magasin Natur og Miljø har tidligere rangert Senterpartiet blant de mest miljøvennlige partier på Stortinget. Nå raser partiet nedover på lista: Overfor regjeringspartnerne bukker og skrapper partiet for alt som høres effektivt ut, og i egne rekker ser det ut som om det er de gamle, snevre primærnæringsinteressene som har tatt styringen fullstendig.

Fredningstiden er over. Fra nå av blir det nærkamp!

Gunnar Bolstad

 Landsmøte Landsmøte Landsmøte

Ny fiskeripolitikk

Torskefisket i Barentshavet må stanses, og fiskeriressursene må i all hovedsak beskattes av kystfisker-flåten, heter det i Natur og Ungdoms nye fiskeripolitiske program, som ble vedtatt på organisasjonens landsmøte i Rauland søndag.

Fisken som fanges i hav- og kystområdene utenfor Nord-Norge må føres i land og videreforedles i landsdelen. Dette vil være med på å opprettholde bosettingsmønsteret og hindre en sterkere sentralisering og fraflytting fra landsdelen, heter det i programmet.

Under debatten om fiskeripolitikken ble norske myndigheter sterkt kritisert. Blant annet krevde landsmøtet en omfattende omlegging av struktu-

ren til Reguleringsrådet. Reguleringsrådet gir råd om kvotefastsettelse, og er i praksis den myndighet som bestemmer hvor store kvotene skal være. NU-landsmøtet vil ha havforskerne og kystfiskernes posisjon i rådet styrket, og det vil ha plass for miljøorganisasjoner som Naturvernforbundet og Natur og Ungdom.

Landsmøtet krevde videre full offentlighet om alle kvote-

Ny EFTA/EF-politikk

– Norges regler om godkjenning og merking av varer må ikke svekkes under EFTAs forhandlinger med EF om tilpasning av lover og regler, heter det i en uttalelse fra Natur og Ungdoms landsmøte.

– EF og EFTA forhandler seg nå fram til en avtale om at EFs produktkontrollregler også skal gjelde for EFTA. Det vil si at et produkt som er godkjent i ett land innen EF/EFTA-området, fritt kan selges i alle de andre landene i området. Norge kan for eksempel få vanskeligheter med å forby eller opprettholde forbud

mot endel kreftfremkallende stoffer og sprøytemidler, heter det i uttalelsen.

Videre heter det at det er udemokratisk og i strid med det folkeavstemningen om EF påla regjeringen, dersom EFs økonomiske friheter gjøres gjeldende for hele EF/EFTA-området.

Men ikke ny ledelse

Marit Nyborg (23) ble gjenvalgt som leder i Natur og Ungdom under organisasjonens landsmøte i Rauland søndag. Kristin Asdal (22) og Åsne Berre Persen (19) ble gjenvalgt som nestledere.

Marit Nyborg har vært leder i Natur og Ungdom i halvannet år. Ved siden av ledervet studerer hun oceanografi ved Universitetet i Oslo. Hun har ti år bak seg som Natur og Ungdom-medlem.

Nyborg beskrives som et organisasjonstalent av de sjeldne, og det kan komme godt med: I fjor fikk Natur og Ungdom 3.700 nye medlemmer, som nå skal skoles og samordnes.

 Landsmøte Landsmøte Landsmøte Landsmøte

Vil slå sprekker i enigheten

– I 90-åra skal vi slå sprekker i den lammende enigheten i norsk miljødebatt. I 80-åra opplevde vi at alle partiene overtok vår språkbruk, men nå skal konfliktene fram i lyset!

Det lover gjenvalgt nestleder Kristin Asdal (22) etter Natur og Ungdoms landsmøte i Rauland.

Av JON BJARTNES

Natur og Ungdom skal bli en mer samordnet organisasjon, og den skal være både grundig og tøff på en gang. Det er budskapet fra landsmøtet, som ble avsluttet søndag.

– I 90-åra skal vi skape en grunnleggende debatt om hva som er miljøvern, uten å miste evnen til å være konkrete. Vi skal gå inn i helhetlige problemstillinger, finne fram til konfliktene og samtidig drive handlingsrettet, sier Kristin Asdal til N&M Bulletin.

Økofilosofi

– Vi skal kombinere den økofilosofiske tenkeboksen med det 80-tallet lærte oss – nemlig at vi må grave opp dritten, sier hun. – Kan vi vente oss mer ren aksjonisme fra Natur og Ungdom?

– Vi skal ihvertfall ikke nøye oss med å aksjonere bare for å peke på problemene. Trafik-

kaksjonen i Kragerø var et godt eksempel. Der satte NU-aktivister seg ned foran anleggsmaskinene – og satt der fortsatt når pressen hadde gått hjem, sier Asdal. Hun er usikker på om pressen fortsatt vil bry seg om miljøvern, når miljøbevegelsen satser på grunnleggende problemstillinger som energiforbruk, istedet for å dumpe rått fisk på statsrådenes skrivebord.

Skinnargumenter

– Vi opplever at det er for lett å komme gjennom med skinnargumenter, fordi samfunnet mangler en avklaring av hva miljøvern er. Framover blir det viktig for oss å skjære gjennom, og gå ut mot de som prøver å tåkelegge debatten, sier Asdal.

Hun har flere eksempler: Vannkraftindustrien får lov å markedsføre seg som miljøvennlig, og bygging av nye veier er liksom noe man holder på med for å få miljøvennlig flyt i trafikken.

Lokal samferdsel

– Med den nye Veg- og vegtrafikkplanen som Stortinget har vedtatt, er det klart for en rekke lokale konflikter. Vi kommer til å gå ut mot bygging av vegger, parkeringshus og kjøpesentre som er skreddersydd for bilbruk. Slik kan vi kombinere lokal aktivitet med nasjonale målsettinger, sier Asdal.

I tråd med dette vedtok landsmøtet tre ulike uttalelser om lokale vegsaker.

«Happening»

Et Natur og Ungdom-landsmøte er ikke bare et politisk verksted, det er også en kulturell happening. 200 miljøvernere fra hele landet, med gjennomsnittsalder på ca. 17, lager rimeligvis en del rabalder. Bøllekurs foran mikrofon var pauseunderholdning, og det ble laget landsmøteavis og landsmøterevy. Selv de offisielle debattene varte til langt på natt.

– Gasskraft ikke miljøvennlig

– Regjeringen må skrinlegge planene om gassrørledning over land og gasskraftverk i Norge, heter det i en uttalelse fra Natur og Ungdoms landsmøte.

– Bygging av gasskraftverk i Norge vil øke CO₂-utslippene drastisk, og gjøre det bortimot umulig å oppfylle Stortingsvedtaket om en stabilisering av CO₂-utslippene innen år 2000, heter det i uttalelsen.

Og videre: – Når det fortsatt legges opp til økt energiforbruk i Norge, viser det at norsk energipolitikk er styrt av særinteresser og dominert av gammeldagse forestillinger om at økt energiforbruk er en forut-

setning for økonomisk vekst.

Natur og Ungdom krever at det ikke bygges ut ny kraft i Norge. Det er et minstemål at man istedet utnytter det lønnsomme ENØK-potensialet, mener landsmøtet.

– Stopp polsk atomkraftverk!

– Stans planleggingen av atomkraftverket Zarnowiec! Det krever landsmøtet i Natur og Ungdom, i en uttalelse til regjering og parlament i Polen. Landsmøtet vedtok også en støtteerklæring til polske miljøvernere, som lenge har protestert mot planene.

Reaktoren i det planlagte Zarnowiec-anlegget er rusisk, og av samme type som den som forulykket i Tsjernobyl. Zarnowiec ligger svært nær Gdansk-Sopot-Gdynia-området, med over en million innbyggere. Et lite uhell kan få fatale konsekvenser, heter det i uttalelsen.

Polske myndigheter har nylig utsatt byggeplanene i Zarnowiec i ett år. Dette er et skritt i riktig retning, men ingen endelig løsning, mener landsmøtet. Det minner videre om at Polen er det land i Europa som har høyest energiforbruk, sett i forhold til størrelsen på Bruttonasjonalproduktet.

– Stopp OL-hall i våtmark!

– Stortinget må stanse planene om bygging av skøytehall for vinter-OL 1994 i våtmarka Åkersvika, krever landsmøtet i Natur og Ungdom.

Hamar kommune vil bygge skøytehall like utenfor verne-grensa rundt Åkersvika naturreservat. Kommunen vil fylle ut et område på 170 dekar, som nå for en stor del består av mudderbanker.

Endrede strøm-, temperatur- og isforhold vil rykke økologien i reservatet ut av balanse, mener landsmøtet. Møtet viser til den internasjonale RAMSAR-konvensjonen, som Norge undertegnet i 1974, for å få en mer omfattende konsekvensanalyse.

Takk for støtten!

**LØRENSKOG
KOMMUNE**

**ADVOKATFIRMAET
VISLIE, ØDEGAARD & KOLRUD**
Frltjof Nansens plass 6

Gratulerer
Norges Naturvernforbund

Birk, Sam & Partners
Reklamebyrå
Gange-Rolvsgate 1, 0273 Oslo 2

**STØTT
NORGES
NATURVERNFORBUND!**

filmkino
Stortingsgaten 16, 0161 Oslo 1
Telefon (02) 41 12 51

FILMTIDSSKRIFT

MÅLDATA
Thereses gt. 29, 0354 Oslo 3

KAARE BERNTSEN A/S
- Ildende i Kunst og Antikviteter
GALLERI KB Universitetsgt. 12
0164 Oslo 1, tlf. 20 34 29

KJØP - SALG - FORMIDLING

Landbruksforlaget

PB 3647 Gamlebyen,
0135 Oslo 1
tlf. 02-68 81 50

Utslipp truer dyreliv i Ytre Oslofjord

I Sandebukta og Mossesundet i Ytre Oslofjord fører industriutslipp til oksygenmangel og kritiske forhold for dyrelivet. Dette går fram av SFTs ferske rapport «Overvåkingsresultater 1988». Bedriften Petterson AS ved Mossesundet er allerede pålagt å lage en plan for å redusere utslippene med 90 prosent.

Av **ANDERS GJESVIK**

I de avstengte områdene Sandebukta og Mossesundet fører utslipp fra treforedlingsindustrien til kritiske forhold for dyrelivet. Utslipp av organisk materiale og sagmugg på bunnen fører til mangel på oksygen. Det er registrert at flere arter har dødd ut i disse områdene.

Mossesundet

I Mossesundet er treforedlingsbedriften Petterson AS hovedkilden til overgjødningen. SFT har tidligere pålagt bedriften å halvere utslippene, opplyser

seksjonssjef Per Åge Beck i SFT til N&M Bulletin. Bedriften har gjennomført denne reduksjonen, men SFT er ikke tilfreds.

90 prosent

Petterson AS har levert en utredning om mulighetene for å redusere utslippene med ytterligere 50 prosent, og innen sommeren er bedriften pålagt å utrede mulighetene for å redusere utslippene med 70 og 90 prosent av dagens nivå. De kraftigste reduksjonene vil forutsette at bedriften installerer et renseanlegg.

- Neste skritt blir å pålegge gjennomføringen av reduksjonene. Det er ingen tvil om at

Petterson AS er hovedkilden for forurensningen i Mossesundet, sier Beck.

Sandebukta

Treforedlingsbedriften Sande Paper Mill er hovedkilden for overgjødningen i Sandebukta. SFT har ikke pålagt bedriften å utrede reduksjoner i utslippene. Bedriften har søkt om å opprettholde dagens utslippsnivå, og søknaden skal sendes ut på høring. Beck sier at utslippene ved bedriften ikke er akseptable.

- Parallelt med høringen vil SFT arbeide videre med saken, og vi vil vurdere å pålegge bedriften å redusere utslippene, sier Beck.

Udramatisk laksesykdom

Den nye fiskesykdommen UDN har ført til stor laksedød i Akerselva i Oslo. Mange publikummere har kontaktet veterinærinstituttet av frykt for at laksedøden skyldes industriutslipp. Spesialveterinær Tor Lindstad sier til N&M Bulletin at sykdommen gir dramatiske utslag, men at den ikke skader bestanden på lengre sikt.

Av **ANDERS GJESVIK**

Fiskesykdommen UDN ble påvist for første gang i Norge for et par år siden, og foreløpig er sykdommen bare observert på Østlandet. Sykdommen er registrert i Drammenselva, Numedalslågen, Lierelva og Sandvikelva. I år har sykdommen kommet til Akerselva, der den har ført til døden for flere hundre laks.

Virus

UDN skyldes trolig et virus. Sykdommen fører til sår i skinnen på fisken. Disse sårene blir angrepet av soppevekster som

lever i vassdragene, og dette fører til at fisken svekkes og dør. UDN er bare registrert hos villfisk.

Sykdommen angriper både laks og ørret, og det er alltid eldre fisk som blir rammet i forbindelse med gytingen. Spesialveterinær Tor Lindstad ved Veterinærinstituttet i Oslo frykter ikke at UDN skal skade laksebestanden på lengre sikt.

Gyter

- Erfaringen viser at fisken gyter før den dør, og at yngelen klarer seg bra. Det er dessuten normalt at store deler av fisken dør av svekkelse etter gytingen, uavhengig av sykdom.

Storbritannia har hatt UDN i 100 år, uten at det har svekket bestanden. Sykdommen blomstrer opp i noen år før den forsvinner helt, for så å dukke opp igjen etter flere års pause. UDN følger stor fisketetthet, og forsvinner når sykdommen har tyntet ut bestanden. På en måte kan sykdommen sees som en av naturens reguleringsmekanismer, og det har aldri vært så mye fisk i Akerselva som det er i år, sier Lindstad.

Fisk som har UDN får hudflekker og hudsår, og ser svært uapetittelig ut, men det er ikke helsefarlig å spise denne fisken.

Norsk laks sprer sykdom i Chile?

Norske fiskeoppdrettsinteresser kan ha bidratt til spredning av fiskesykdommen BKD på Stillehavskysten utenfor Chile. I perioden 1984 til 1989 deltok det norske selskapet Noraqua i et større oppdrettsprosjekt i områdene sør for den chilenske byen Puerto Montt.

Av **GUNNAR BOLSTAD**

Den norske delen av prosjektet baserte seg på øyetrogn av atlantehavslaks som man tok med seg fra Norge. Denne rognen skapte grunnlaget for den videre driften, som fordelte seg på to anlegg.

- Forholdsregler

Sjefsbiologen for det norske prosjektet, Åsmund Bakkeli, hevder at man tok alle mulige forholdsregler før prosjektet ble startet.

- Rognen gikk gjennom en nitid sykdomsundersøkelse med full desinfeksjonsprosedyre før den ble eksportert. All emballasje ble brent ved ankomststedet. Da den «norske» fisken pådro seg BKD (Bacterial Kidney Disease), ble den trolig smittet av villfisk, mener Bakkeli.

- Tvisomt

Spesialveterinær Trygve Poppe ved Veterinærinstituttet betviler denne hypotesen:

- I den grad fisk i de norske anleggene ble smittet utenfra, dreier det seg nok om rømt oppdrettslaks, mener Poppe.

- Man kan heller ikke utelukke at sykdommen er importert med den norske rognen, uansett hvor grundige undersøkelser var på forhånd, sier Poppe. Etterhvert er BKD blitt epidemisk i Chile og representerer et kjempeproblem.

Restriktivt

- Og det er jo også et spørsmål om man i det hele tatt bør importere fisk på denne måten, sier Poppe. Han minner om at Direktoratet for Naturforvaltning (DN) er svært restriktive når det gjelder import av fremmede fiskestammer til Norge.

- Særlig laks er sårbar for

slik virksomhet. Regnbueørret er langt bedre egnet til å introduseres i fremmede farvann. Hadde norsk oppdrettsnæring basert seg på regnbueørret i stedet for laks, ville dagens sykdomssituasjon sett langt bedre ut, mener Poppe.

- Advarer

Forsker Lars Petter Hansen i Norsk institutt for Naturforskning (NINA) advarer mot å flytte fisk fra et isolert område til et annet, ikke minst på grunn av faren for sykdomsspredning, men også fordi rømt fisk kan komme i konkurranse-situasjon med den faunaen som allerede finnes på stedet.

Og uansett svømmer nå norsk atlantehavslaks rundt i feil hav. For fisken rømmer: Et sted mellom 15 og 20 prosent av fisken i oppdrettsanlegg som ikke er lukket stikker av, ifølge undersøkelser.

Fem tonn batterier dumpet

Fem tonn dumpede batterier ble før jul plukket opp av Lindåspollen i Hordaland, etter at Naturvernforbundet i Lindås slo alarm.

Batteriene er i en årrekke blitt dumpet fra Kystverkets lykter, som viser sjøleia innover fjorden. Kystverket sto selv for oppsamlingen. Før batteriene kom på land, visste etaten ikke hva de inneholdt. Noen dager senere kunne en lettet maritim konsulent i Kystverket, Knut Stenevik, fortelle til avisen Nordhordland at batteriene hadde vært lutbaserte.

- Når luten er borte, utgjør de minimale forurensningsproblemer, sa han til avisen. Sveinung Klyve i Naturvernforbundet i Lindås er tilfreds med at Kystverket nå har ryddet opp etter seg.

**MILJØVERN - ET
HOVEDSATSNINGS-
OMRÅDE FOR
ØSTFOLD
FYLKES-
KOMMUNE**

Bestill vår brosjyre
«Lufta er for alle»:

 STATENS TELEFORVALTNING
Norges regjeringens telekommunikasjonsregulator

Telefon: (02) 55 55 30

**INGENIÖRFIRMA
PAUL SCHWARTZ A/S**

Wergelandsvn. 25, Oslo 1, tlf. 02-69 64 10
Spesialfirma i Olje- og gassstyring

**Olav Werners
Begravelsesbyrå**
Thv. Meyers gt. 33, 0555 Oslo 5
Tlf. 02-35 40 10

Miljøvernminister Hille Valla: Vil ikke diskutere barskog

Miljøvernminister Kristin Hille Valla har avslått å møte Naturvernforbundet for å diskutere Landsplanen for barskogreservater.

Av **JON BJARTNES**

I skogbrukerkretser har barskogplanen møtt tildels sterk motstand. Primærnæringenes talerør Nationen har den siste tiden vært full av krasse utfall

mot verneplanen.

Naturvernere frykter at Landsplanen for barskogreservater vil bli undergravd hvis miljøvernministeren bare hører på næringsinteressene. Hille Valla har tidligere avslått å møte Naturvernforbundet i Oslo

og Akershus for å diskutere Osloområdet. Også der skulle skogbruket være et hovedtema.

Naturvernforbundet er senere denne måneden innvilget et møte med statsrådens personlige sekretær Marit Arnstad.

Takk for støtten!

 Espnes'
Reisebyrå a.s.
Vi er eksperter på Jersey og Portugal

GUNNAR T. STRØM A/S
PB 42, 1473 Skårer
Tlf. 02-70 31 70

BERGEN:
92 06 80
OSLO
25 26 71
3270 SPESIALISTEN
TERMINAL COMPANET
TEKNISK SERVICE PÅ IBM-TERMINALER

Sigurd Stave
MASKINER
POSTBOKS 4118 ETTERSTAD 0602 OSLO 6 TLF. (02) 65 35 00
KVALITET BLIR ALLTID BILLIGST

Vakt og Alarmselskapet
VERDISIKRING A/S
Telefon:
(02) 50 03 50
Telefax:
(02) 50 64 08

 NORD-TRØNDELAG
FYLKESKOMMUNE
I samarbeid om
Miljøpolitisk program
for Nord-Trøndelag

 MELHUS
Kommune

Hordaland
fylkeskommune

Som et jagerfly på skinner...

Bonn (N&M Bulletin): Transrapid heter det nye transportsystemet tyskerne satser på – en slags mellomting mellom fly og jernbane. Med 450 km/t skal de nye jagerfly på skinner rase på kryss og tvers av Europa. Tusenvis av syv meter høye betongstolper skal bære den nye magnetbanen gjennom landskapet.

Av RUTH SCHUKALLA

Den 21. desember ble det avgjort: Etter ti års eksperimentering skal tysk industri få realisert drømmene sine om transportsystemet for det neste årtusen. Bundestag vedtok å bygge ut transrapidssystemet mellom Düsseldorf og Bonn. Med et støynivå på 94 desibel bråker den avgjort mindre enn et jagerfly som ligger mellom 94 og 117 desibel, men mer miljøvennlig blir det neppe.

– Nonsens

– Absolutt Nonsens, er Hans-Werner Senffts kommentar til transrapid. Han er leder i den alternative trafikkforeningen VCD, miljøvernernes svar på det tyske automobilforbundet. VCD har prøvd å motarbeide planene, men mer enn

en høring i Bundestag har foreningen ikke oppnådd.

– Vi har ikke behov for et nytt transportsystem som utkonkurrerer jernbanen, sier Senfft til N&M Bulletin.

Exit jernbane?

– Transrapid er bare beregnet for persontransport. Den tyske Bundesbahn går med store underskudd fra før, og transrapid vil ta en uhyre stor del av inntektsgrunnlaget. Det er stor fare for at jernbanen ikke vil kunne holde seg oppe når den får en så mektig konkurrent, og da må lastebilene ta seg av all varegodstransport. Det er et stort miljøpolitisk tilbakeskritt, sier Senfft.

– Irrasjonelt

– Bare tenk på kostnadene, sier han. Den planlagte strek-

ningen mellom Hamburg og München vil koste mellom 70 og 80 milliarder mark. Det er akkurat dobbelt så mye som jernbanens underskudd i dag!

Motivene bak transrapidutbyggingen er ifølge trafikkforeningen «irrasjonell høyteknologi-fetisjisme, kombinert med sterke privatøkonomiske interesser».

Eksport

– Bortsett fra Forbundsrepublikken er det bare Japan og Sovjet som prøver å utvikle en lignende teknologi, og man regner med at tyskerne har et forskningsforsprang på ca. 7 år, fortsetter Hans-Werner Senfft.

– Det gjelder å være først ute og å ha noe å vise fram når man vil tjene store penger på eksport. Amerikanerne har allerede vist seg interessert, sier Senfft.

Stor miljøtest av damebind

Frankfurt (N&M Bulletin): Gledelige nyheter: de fleste tampongtyper og damebind framstilles i dag uten optiske hvitemidler. Men de aller fleste merker er fortsatt klorbleket.

Av RUTH SCHUKALLA

Dette går fram av en stor undersøkelse som det tyske forbrukermagasinet ØKO-TEST har foretatt.

Optiske hvitemidler kan hindre at sår gror, og er mistenkt

for å være kreftfremkallende.

Av de 52 produkter som ØKO-TEST har undersøkt var bare to utelukkende bleket med oksygenforbindelser. Alle andre produsenter bruker fremdeles miljøskadelige klorforbindelser i blekingsprosessen.

Samtlige damebind og truseinnlegg med parfyme kommer dårlig ut i testen. Magasinet fraråder bruk av disse produktene, fordi de kan føre til irritasjoner.

Takk for støtten!

1989 – rekordår for tanker-ulykker

I 1989 er det registrert 12 store oljeutslipp som skyldes tanker-ulykker. Det er det verste resultatet siden 1980. For gamle skip og dårlig mannskap blir framhevet som hovedårsaker til det høye antallet tanker-ulykker.

Av ANDERS GJESVIK

Antallet tanker-ulykker begynte å stige i 1987, etter en stille periode midt på 80-tallet. Nesten 3 av 4 tankere som er i drift i dag, er over 10 år gamle. Det blir hevdet at dagens lave fraktfortjenester får rederne til å bruke skipene lenger, i stedet for å investere i nye skip.

– For lav fortjeneste

Representanter for Shell, som er en av verdens største tankeroperatører, hevder at lav frakt-

fortjeneste fører til en generell senkning på mannskapsstandarden. Shell hevder at dette er den viktigste årsaken til de mange tanker-ulykkene, med påfølgende oljeforurensninger.

Forsikring

I dag er det ikke obligatorisk for eierne å tegne forsikring mot oljeforurensning. Kharg-5 er forsikret mot oljeforurensninger opp til drøyt 2 milliarder kroner, og dette er regnet som mer enn nok til å betale opprenskningen av den marokkaniske kysten. Opprenskningen av Alaska-kysten etter Exxon

Valdez grunnstøting i mars er anslått til å koste 15 milliarder kroner. Det er tvilsomt om noen forsikring vil dekke slike kostnader.

Konferanse

I november møtes medlemmene av the International Maritime Organisation i London for å utforme en konvensjon som skal forbedre beredskapen ved store olje-utslipp. Organisasjonen er en del av FN, og har 133 medlemsland. Konferansen skal drøfte oljevernustyr og erstatningsansvar for forurensningen.

bas

SPESIALBELEGG FOR
GULV, VEGG OG TAK
Mossevn. 144 1172 OSLO 11
Tlf.: (02) 28 06 80

 HEDMARK
FYLKES
KOMMUNE

Vi setter pris på
miljøet

 TELEMARK
FYLKES-
KOMMUNE

A/B/C bank

EBA ENERGI

 Troms - Norges reneste fylke!
-Og det vil vi gjerne beholde!
TROMS FYLKESKOMMUNE,
Garnett 122, 9000 Tromsø Postboks 25,
9001 Tromsø Tlf. 083-87020

 Austevoll
kommune
5392 Storebø

TOTAL

 Sunnmørsbanken

 Triumph
TRIUMPH INTERNATIONAL A/S
Adresse: Postboks 3 Elksveien 115 N-1345 Østerås
Telefon: (02) 24 45 10

KJØTT-PRODUKTER FRA
Tinsbråten a/s
ER BEDRE

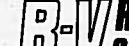
 NORGES
SKOGEIERFORBUND

 AF
CONSULT
Oscarsgt. 50 0258 Oslo 2
Telefon: (02) 43 89 33

 STANGE
TOTALLEVERANDØR TIL BYGGEBRANSJEN
Oslo-Alper v. 24, PB 55 - Drammen 0205 Oslo 2

ERTK EEG & CO. A.S.
ELEKTRISK INSTALLASJON
Wellesveien 17, Oslo 4

 NORDATA · VESTDATA

 Renholds-
service a/s
Telefon: 02-21 28 50
Småveien 2 0882 Oslo 9

 ROLF OTTESEN
REKLAME OG MARKETING
GRAFISK DESIGN OG PRODUKSJON
Engelstadsveien 443, 1200 Oslo 12
Postboks 3, Vikersund, 1913 Oslo 12
Tlf. 02-61 80 00 Telefax 02-61 50 48

Arftall behøver ikke være noe problem.
ST systemtransport a.s.
VI HAR SOM PRINSIPP:
Inet oppdrag er for lite og inet er for stort, så sant vi kan løse det med de transportmidler vi har til rådighet.

langtidsvarselet

Forskermiljøer verden over er nå i ferd med å justere ned de antatte konsekvensene av drivhuseffekten. Man er imidlertid fremdeles enige om at en økning av karbondioksidinnholdet i atmosfæren kan få dramatiske virkninger.

Av GUNNAR BOLSTAD

Stadig nye faktorer er nå i ferd med å falle på plass i de gigantiske regnestykkene som gjør det mulig for forskerne å spå noe som helst om vårt framtidige klima. Mens de fleste forskere inntil ganske nylig anslo en global temperaturøkning på opptil fire grader innen år 2030, er kalkylene nå justert ned til en økning på to grader.

Havnivået

En internasjonal forskerkonferanse som nylig ble avholdt i San Fransisco forutser nå en økning i havnivået på omlag en tredels meter, riktignok med en solid feilmargin begge veier. Inntil nylig mente mange av forskerne som deltok på konferansen at havnivået ville stige en meter, med en feilmargin på

50 centimeter begge veier.

Årsaken til nyorienteringen er at modellene nå er i stand til å ta hensyn til varmeutveksling mellom atmosfære og hav og transport av varme i havet. Mange forskere mener også at man ennå ikke har kommet langt nok med tilsvarende analyser når det gjelder varmeutvekslingen mellom jord og atmosfære.

Fire grader i Norge

I en intern, foreløpig rapport som en tverrfaglig forskergruppe har laget på oppdrag fra Miljøverndepartementet heter det at vintertemperaturen i Norge trolig vil øke med tre-fire grader, både nord og sør i landet. Kyststrøkene ventes å få noe mindre økning enn innlandsområder. Sommertemperaturen vil trolig øke med to grader. Vi kan forvente økning

i nedbøren hele året, mest om våren. Jordfuktigheten vil øke om vinteren og minke om sommeren. Disse resultatene er basert på en antatt fordobling av CO₂-konsentrasjonen i år 2030.

Flere forbehold

Den norske forskergruppen, som blant annet samler toppfolk som Arne Grammelvedt, Anton Eliassen (meteorologisk) og Harald Dovland (NILU), mener at havnivået vil øke med 15-20 centimeter som følge av termisk ekspansjon av havvannet. Forskergruppen tar en rekke forbehold på vegne av sine egne resultater, blant annet fordi modellene man benytter ikke er kjørt over et tilstrekkelig langt tidsrom.

Forskergruppen vil komme tilbake med en revurdering av rapporten i løpet av våren.

setter spor

Frankfurt (N&M Bulletin): Et hardt slag for alle kysseglade trutmunner: Nå er det slutt på den tiden da damene ubemerket kunne gå omkring og kysse hvemsomhelst, uten å etterlate tydelige spor.

Av RUTH SCHUKALLA

Denne gangen går miljøvernet og den gode gamle moralen hånd i hånd. Leppestifproducentene har nemlig gitt avkall på eosinfargestoffer med giftige bariumforbindelser, som ble brukt på 70-tallet. I dag brukes det bare ikke-løselige pigmenter som er giftfrie.

Men den nye generasjonen leppestifter setter spor: De nye leppestiftene er ikke vannfaste. Jo mer ???

BREV

JA, jeg vil abonnere på N&M Bulletin – fra nå av og ut 1990!

Naturvernforbundets nyhetsbrev N&M Bulletin kommer annenhver uke. Abonnement gjelder ut 1990.

Jeg vil abonnere på _____ eksemplar(er) av hvert nummer.

Abonnementstype (sett kryss):

- ☐ Institusjoner/bedrifter kr. 250,-
- ☐ Privatpersoner (ikke-medlemmer) kr. 170,-
- ☐ Privatpersoner (medlemmer) kr. 120,-

Navn/bedrift: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

Kan sendes
utranke
i Norge
Adressen
betaler
porto.

SVARSENDING
Avtale nr. 109 000/5 Pb.

NORGES
NATURVERNFORBUND

Grünerløkka postkontor
0505 OSLO 5